

માતરમ્.

જય ભારત.

શ્રી.

નવિન-વિનય.

પ્રહ્લાદ ચારિત્ર.

નાટકનાં ગાયનો.

આ પુસ્તક સને ૧૯૨૫ ના ૬જા આકટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવ્યું છે.

પ્રકાશક
C. B. D.

લેખક
વિનય મંડળ.

તા. ૨૩—૧૦—૭

“જ્ઞાનોત્તેજક મુદ્રાલય” રાયપુર ચકલો-અમદાવાદ.

જાંધુ બેની છે. સઘળા સંસારમાં,
એક પીતાના આપણુ તો સંતાન બે;
દુઃખી આરાંના દુઃખમાં આંસુ લુછવાં,
હસનારાંની સાથે હસતો ભાગ બે.

+ + + +

સખા ! સ્વજનને સ્નેહી ! હૃદયે કુમળાં,
સ્વધર્મ સમજી શાંતીમાં મન વાળબે;
રડતાં જગને બેઠું દીલ પીગળાવીને,
સૌની સરખી સ્થીતી હૃદયે ધારબે.

+ + + +

પરવડતું ને પાલવતું સર્વે કરો,
કિન્તુ હૈયે હેત દયા નવ વિસરો.

૧૯૮૫

વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
૧૯૮૫
સંગ્રહ

‘ગુજરાત વિદ્યાર્પીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઑિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૯૮૫ વર્ગીક

પુસ્તકાનું નામ પ્રહલાદચરિત્ર મારકુંડાં

ગાયત્રી

વિષય ક્ર. : ૨૦૪

શ્રી.

નવિન-વિનય.

પ્રહ્લાદ ચરિત્ર નાટકનો ટુંક સાર.

અંક પહેલો.

પ્રારંભમાં સુત્રધાર તથા બાળીકાઓનું ઇશ્વર સ્તવન.

પ્રવેશ ૧ લો—દાનવપતિ હિરણ્યકશીપુના મહેલમાં તેનો પુત્ર પ્રહ્લાદ પ્રભુના યશોગાન ગાય છે, બાદ હિરણ્યાક્ષના પુત્રો ઇંદ્રદમન તથા દેવદમન પોતાના કાકા હિરણ્યકશીપુને મળવા આવે છે. પ્રહ્લાદ તરફથી યોગ્ય આદરસત્કાર. હિરણ્યકશીપુનું દાનવો સહીત આવવું. વિષ્ણુપર પોતાના ભાઇનું વેર લેવા વિચાર. દાનવોનો વેર લેવા ઇચ્છા. પ્રહ્લાદની ના. તેનો તિરસ્કાર. ગુરુ અર્મકને ત્યાં અસુરનિતિ શીખવા પ્રહ્લાદને મોકલવો. શંકરનું અજીત વરદાન મેળવવા હિરણ્યકશીપુનું જવું.

પ્રવેશ ૨ જો—અર્મક મુનીના આશ્રમે દાનવમંત્રી ત્રીખરાસુરની પુત્રી સુલક્ષણા વિદ્યા અભ્યાસ કરે છે. ત્યાં દાનવપતિની આજ્ઞા પ્રમાણે ત્રીખરાસુરનું આવવું. પ્રહ્લાદને અસુરનીતિનું શીક્ષણ આપવા મુનીને ભલામણ. સુલક્ષણાની પ્રહ્લાદ પ્રત્યે પ્રેમદર્શિ. શંકુમુનીનું આવાગમન. પુત્રીને મળી ત્રીખરાસુરનું જવું. પ્રથમ પ્રેમમાં પરવશ થયેલી સુલક્ષણા.

પ્રવેશ ૩ જો—દાનવપતિનું અધોર તપ, શીવનું પ્રસન્ન થવું. અજીત વરદાન આપવું. ગર્વિષ્ઠ દાનવપતિ.

પ્રવેશ ૪ થો—ઈંદ્રદમન તથા દેવદમન. મિત્રોની રાહ જીવે છે. પ્રહ્લાદ વિષે ચર્ચા. શંડમુનીનું આવવું. પ્રહ્લાદ વિષ્ણુનો ચુસ્ત ભક્ત છે એવું જાહેર કરી જવું. દાનવકુમારોનો ક્રોધ. મિત્રોનું આવવું. રા-ગરંગ. દરબારમાં તેડું.

પ્રવેશ ૫ મો—મુની આશ્રમે અભ્યાસ કરતી સુલક્ષણા તથા પ્રહ્લાદ. પ્રહ્લાદ વિષ્ણુના પ્યાનમાં લીન એકાંત પ્રસંગે સુલક્ષણાએ પ્રેમ જાહેર કરવો. પ્રહ્લાદની આભાર સહિત ના. પ્રભુને પ્રેમ અર્પણ કરી ચુક્યાનું જણાવવું. સુલક્ષણાનો દહ પ્રેમ અને નિરાશા. વરણશંકરનું આવવું. નીશાળીઓની ગન્મત. પ્રહ્લાદનો બોધ. નીશાળીઓએનું પ્રભુ ભજન. રામ નામની ધુન. શંડમુનીનું આવવું. બાળકોચર ક્રોધ. પ્રહ્લાદને શીખામણ. નીંડર પ્રહ્લાદ પ્રભુભક્તિજ સાચી છે એમ જણાવે છે. ત્રીખરાસુરનું હીરણ્યકશીપુ અજીત વરદાન લઇને આવવાના સ-આચાર લઇ આવવું. પ્રહ્લાદને એના બાપને મળવા આવવા કહેવું. વિષ્ણુ નામના ઉચ્ચાર માટે દમ દેવો. અર્મક મુનીને પ્રહ્લાદ વચ્ચે વા-દવીવાદ. મુનીનો આશીર્વાદ તથા કચેરીમાં પ્રહ્લાદ સાથે જવું.

પ્રવેશ ૬ ટો—ગર્વિષ્ઠ દાનવપતિ. પ્રહ્લાદનું અર્મક સાથે આવવું. પીતાનો પુત્ર પ્રત્યે પ્રેમ. અભ્યાસની તપાસ. પ્રહ્લાદનો “પ્રભુભક્તિ” નો પ્રતિઉત્તર. હીરણ્યકશીપુનો અર્મક ઉપર ક્રોધ તથા તિરસ્કાર. અ-ર્મક મુનીનું ચુસ્ત થઇ સભા છોડી ચાલ્યા જવું. પ્રહ્લાદે બ્રાહ્મણોને તિર્દોષ ઠરાવવા. પીતાનો પુત્રપર પ્રભુભક્તિથી ક્રોધ. દાર કરવા ધમ-કી. ત્રીખરાસુરનું દાનવપતિને સમજાવવું તથા પીતાને સાં રાજ્યનીતિ

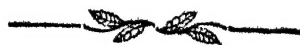
શીખવવા લાઇ જવું. સ્વાર્થીની સ્વાર્થ સાધના. દાનવપતિનું સ્વર્ગમાં
ઈદ્ર સાથે યુદ્ધ કરવા જવું.

પ્રવેશ ૭ મો—ઈદ્રની કચેરી. ઈદ્રાસનનું ડાહવું. દેવતાઓનો
ગભરાટ. નારદમુનીએ દાનવો આવ્યાનું જણાવવું. દેવતાઓની યુદ્ધ માટે
તૈયારી. પરસ્પર યુદ્ધ. દેવતાઓનો પરાજય ને કેદ થવું.

પ્રવેશ ૮ મો—પ્રહ્લાદને જમાઇ કરવાના હવાઇ વીચારમાં ત્રી-
ખરમંત્રી. તેને માટે સુલક્ષણાની સંમતી. બાળાનો હર્ષ. જયંતી વ-
ધામણી લાઇ ઈદ્રદમનનું આવવું. સુલક્ષણાને ઈદ્રદમનને વધાવવા ત્રી-
ખરાસુરનું કહેવું. પુરોહીત વરણશંકર. ઈદ્રદમનનું ત્રીખરને મળવું.
હર્ષ. સુલક્ષણા ઈદ્રદમનને વધાવે છે. ઈદ્રદમન સુલક્ષણા ઉપર મોહીત.
પરણવા હવાઇ વિચાર. વરણશંકરે છુપાઇ ચેષ્ટા જોવી. વરણશંકરના
ગપાટા. સુલક્ષણાને મળવા આવવા કહેવું. વરણશંકરની કમાઇ.

પ્રવેશ ૯ મો—અસુરોના ત્રાસથી કંપીત થયેલા દેવતાઓની
શ્રી વીષ્ણુની આરાધના. વીષ્ણુના શેષશૈયાપર દર્શન. નીલિય કરવા
કહેવું. દેવતાઓનો હર્ષ. પ્રભુલીલા. દરીયામાંથી વૈકુંઠનો દેખાવ. નાચ.

પ્રથમ અંક સમાપ્ત.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—સુલક્ષણાનો સખીયો સાથે પોતાના બગીચામાં
હાસ્ય વીનોદ. પ્રભુલકતીમાં લીન થયેલા પ્રહ્લાદનું અચાનક આવી ચ-
લવું. પુનઃ સુલક્ષણાની પ્રેમ માગણી તથા દબતા. પ્રહ્લાદની ચોખી ના
તથા બોધ દઇ છુટા પડવું. પ્રેમીનું દુઃખી હૃદય. વરણશંકરનું ઈદ્રદમન

સાથે આવવું. કાગતાલી. ઇંદ્રદમનની સુલક્ષણા પાસે પ્રેમની માગણી. સુલક્ષણાએ તીરસ્કાર કરવો. વરણશંકરે ઇંદ્રદમનને ઉંધું સમજાવવું.

પ્રવેશ ૨ જો—દેવતાનો પરાજય કરી મદોન્મત થયેલા દાનવ-પતિનો વિષ્ણુપર વેર લેવા વિચાર. ત્રીખરની હાએ હા. પ્રહ્લાદ માટે પુછતાં પ્રહ્લાદ સુધર્યો છે ને નગરચર્યા જોવા જાય છે એવું મંત્રી ત્રીખરનું જણાવવું. પ્રહ્લાદની ચેષ્ટા જોવા દાનવપતિનો ઠરાવ.

પ્રવેશ ૩ જો—ત્રીખરનું પોતાની પુત્રી સુલક્ષણા સાથે સંબંધ કરવા સંમતિ માગવા રાજકુંવર પ્રહ્લાદ પાસે આવવું. નગરચર્યાને બહાને પ્રભુભક્તિનો સંજોગ સાધતા પ્રહ્લાદે પોતાનો પ્રેમ પરમાત્મા તરફ જ છે અને સંસારથી વિરક્ત હોવાનું જણાવી ના પાડવી. અપ-માનથી દાનવમંત્રીનું ક્રોધીત થવું. આશા નિરાશા. સુલક્ષણાના લગ્ન ઇંદ્રદમન સાથે કરવા વિચાર. વરણશંકરનું આવવું. તેની સાથે વિવા-હનું નાણીયેર મોકલવું. વરણશંકરના શાસ્ત્રીય તડાકાનો વિજય. ગુ-ણસુંદરીનું આવવું. પુત્રીને દુઃખી ન કરવા કાલાવાલા. ગુરુસામાં ત્રી-ખરે સુલક્ષણાને બોલાવવી. ઇંદ્રદમન સાથે લગ્ન કરવા વિચાર જણા-વવો. પુત્રીના કાલાવાલા તથા લાચારી. પિતાની નિષ્કુરતા અને ક્રોધ.

પ્રવેશ ૪ થો—પ્રેમધેસો ઇંદ્રદમન. વરણશંકરનું વિવાહનું નાણી-યેર લઈ આવવું. ઇંદ્રદમન વરરાજ થવાના હર્ષમાં.

પ્રવેશ ૫ મો—રાત્રીએ ગોરા કુંભારને ત્યાં છુપી રીતે હરી-કીર્તન. કુંભારનું સુખ જવું. સ્વપ્નામાં પ્રભુ નામનો બડબડાટ. પ્રહ્લાદનું નગરચર્યા જોતાં ત્યાં આવવું. કુંભાર તથા કુંભારણનો બીલાડીના બચ્ચાં. નેલાડામાં રહી જવાથી હસા માટે ગમરાટ. પ્રહ્લાદનો દીલાસો.

પ્રભુ પર દદ શ્રદ્ધા રાખવા કહેવું. ચેષ્ટા જોવા નીકળેલા હીરણ્યકશીપુ તથા ત્રીખરનું ત્યાં આવી ચઢવું. પ્રદહાદને વિષ્ણુ સ્મરણ કરતો જોઈ દાનવપતિનો ગુસ્સો. પ્રદહાદ તેને પ્રભુભક્તિનો પ્રત્યક્ષ પુરાવો બતાવે છે. બીલાડીના બચ્ચાં પ્રભુ પ્રતાપે બચે છે તે જોઈ દાનવપતિ આશ્ચર્યમાં. ત્રીખરનું ઉઠું સમજાવવું. પુત્રનો પિતાને બોધ. પ્રદહાદને જીવતો બાળી મુકવા હિરણ્યકશીપુની આજ્ઞા. નિડર પ્રદહાદ પોતાની બળવા ખુશી જણાવે છે. ત્રીખરમંત્રીએ પ્રદહાદને સુરથી રાણી પાસે લઈ જવો તથા હિરણ્યકશીપુનું પોતાની બહેન હોળીકા પાસે જવું.

પ્રવેશ ૬ ટો—માતા તથા પુત્રનો વાદવિવાદ. માતાનું પુત્ર સાડ રૂદન. હીરણ્યકશીપુનું હોળિકાને મહેલે જઈ આવવું. સતીના પતી પાસે કાલાવાલા. નિરાશા. હોળિકા સહિત પ્રદહાદને બાળી મુકવા દાનવપતિની આજ્ઞા. દૈત્યોએ પ્રદહાદને સ્મશાનભૂમીમાં લઈ જવો.

પ્રવેશ ૭ મો—વિષ્ણુ પરમાત્મા તથા લક્ષ્મીજીનો વિલાસભૂવન. દંપતિપ્રેમ. નેપથ્યમાં પ્રદહાદનો પોકાર. પરમાત્માની જવા તૈયારી. લક્ષ્મીજીની હાહ. સ્ત્રી હાઠને માન આપી સાથે લઈ જવાં.

પ્રવેશ ૮ મો—સ્મશાનભૂમી. દૈત્યો તથા પ્રદહાદ. સુલક્ષણાનું જાનામાના આવવું. તથા પ્રદહાદને મનમાં જ ઇશ્વર સ્મરણ કરવા વિનતી. પ્રદહાદની તેના પ્રત્યે દયા. પ્રદહાદે પોતાના પ્રભુ પ્રત્યેના દ્રઢ પ્રેમને એક નજીવા પ્રેમ માટે કલંકીત કરવા ના પાડવી. ત્રીખરાસુરનું આવવું. પૂત્રીને જોઈ ગુસ્સે થવું. અર્મક મુનીનું વચ્ચે પડવું. ભવીષ્ય વચન. ગુસ્સામાં સુલક્ષણાને તેને ત્યાં લઈ જવા ત્રીખરનું કહેવું. હીરણ્યકશીપુ તથા હોળિકાનું આવવું. પ્રદહાદની મૃત્યુની તૈયારી. પ્રદહાદને સમજાવવો. ટેક ના છોડવો. પ્રભુ પ્રાર્થના. હોળીકા સાથે

પ્રહ્લાદને ચીતામાં બેસાડી ચીતા સળગાવવી. રમશાનભૂમી પાછળ વિષ્ણુ તથા લક્ષ્મીજીનાં દર્શન. પ્રહ્લાદનું ત્યાં આવવું. હિાળીકાનું બળી જવું. સુલક્ષણાનું અર્ચકના હાથમાં બેભાન થઇ પડવું. ત્રીખર તથા હીરણ્યકશીપુની ખુશાલી.

અંક બીજો સમાપ્ત.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—દાનવપતિનો દરબાર. વીષ્ણુ સાથે યુદ્ધ કરવા દાનવોની અધીરાઇ. ત્રીખર પોતાની પૂત્રી વેરાળી થઇ છે એવું જણાવે છે. બધાની ત્રીખરમંત્રી માટે દયા. પ્રભુના યશોગાન ગાતા પ્રહ્લાદનું દરબારમાં આવવું. સર્વ આશ્ચર્યમાં. પ્રહ્લાદની વિષ્ણુથી વીરોધ ના કરવા વીનતી, ત્રીખરની ચક્રામણીથી હીરણ્યકશીપુનો પ્રહ્લાદને પોતાની સમક્ષ ડુંગર ઉપરથી ફેંકી દેવા હુકમ.

પ્રવેશ ૨ જો—પ્રહ્લાદ વાંસે જોગણુ થયેલી સુલક્ષણાનો વૈરાગ્ય. વિષ્ણુએ તેના પ્રેમની પરીક્ષા કરવી. વીજ્યવાણી. પ્રભુનો આશીર્વાદ તથા પ્રહ્લાદને જીવતો બતાવવો. બંનેનું અંતરધ્યાન થવું. સુલક્ષણાની અધીરાઇ.

પ્રવેશ ૩ જો—વરણશંકર તથા ઇંદ્રદમન; સુલક્ષણાને મળવા ઇંદ્રદમનને મુની આશ્રમે મોકલવો. વરણશંકરનો પોતેજ સુલક્ષણા થવા ઠરાવ. ગોરાણી લાવવાના હવાઇ વિચાર.

પ્રવેશ ૪ થો—ડુંગરનો દેખાવ. પ્રહ્લાદને હીરણ્યકશીપુ સમજાવે છે. પિતાનો પ્રેમ અને ટેક સાચવવા કુરતા. ઇંદ્રદમન અર્ચક

મુનીને બોલાવવાને જ્ઞાને લાંથી ખસી જાય છે. ત્રીખર મંત્રી આવી સુલક્ષણાના નાશી ગયાના સમાચાર દાનવપતિને આપે છે. હિરણ્યકશીપુએ મુનીએ છુપાવી રાખી હશે માટે તપાસ કરવા કહેવું. ત્રીખરનું મુનીના આશ્રમે જવું. હિરણ્યકશીપુનો પ્રલ્હાદને ફેંકી દેવા હુકમ. દૈત્યોએ પ્રલ્હાદને નાંખી દેવો. વિષ્ણુએ તેને બચાવવો. પ્રલ્હાદને જીવતો જોઈ દાનવપતિનો ગભરાટ. ત્રીખરની સલાહ માટે ત્યાં જવું. પ્રલ્હાદને કારાગૃહમાં કેદ કરવા હુકમ.

પ્રવેશ ૫ મા—સુલક્ષણાના વેશમાં વરણશંકર. ઇંદ્રદમનનું આવવું. તેને સુલક્ષણા સમજી પોતાનો પ્રેમ બતાવવો. યુક્તીથી ધન હરણ. ત્રીખરનું આવવું. વરણશંકરને ભૂલથી સુલક્ષણા સમજી ખુન કરવું. ઇંદ્રદમનનું પ્રેમના આવેશમાં પોતાની પ્રિયાના ખુનને માટે ખુન લેવું. હિરણ્યકશીપુ, અર્મક મુની, તથા શંકરનું ગડબડ સાંભળી દોડી આવવું. બેઠનો ખુલાસો, ઇંદ્રદમનનું ઝંખવાણા પડી જવું. ભયંકર સુલયા થયેલી બ્રહ્મહત્યાનાં પ્રાયશ્ચિત તરીકે સુલક્ષણાનું માથુ કાપી લાવવા ઇંદ્રદમનને દાનવપતિની આજ્ઞા. પ્રેમીનું પ્રેમી હૃદય.

પ્રવેશ ૬ ડો—સુલક્ષણાનું ખુન કરવા નિકળેલો ઇંદ્રદમન તેની શોધમાં. સુલક્ષણાનું આવવું. પ્રેમ ધેલછા. ઇંદ્રદમનનું હૃદય પ્રિય વસ્તુનો સંહાર કરવા નીર્ભય બને છે. પ્રણયીના બલીદાનને બદલે આત્મનું બલીદાન. સુલક્ષણાએ આપઘાત માટે તૈયાર થવું. આકાશવાણી. સુલક્ષણાનું જવું. દેવદમનનું આવવું પાછળથી હિરણ્યકશીપુનું આવવું. મૃત્યુથી શોક. હિરણ્યકશીપુના બેપરવાઈના જવાબ. કાકની કુરતાથી આત્મનું બલીદાન.

પ્રવેશ ૭ મો—કારાગૃહમાં કેદ થયેલો પ્રહલાદ. સુલક્ષણાનું પ્રભુ સ્મરણ કરતાં ત્યાં આવવું. પ્રભુ આજ્ઞાથી પ્રહલાદે તેનો પ્રેમ સ્વીકારવો; પ્રણયી યુગલ; હીરણ્યકશીપુનું ગુરુસામાં આવવું ને પ્રહલાદને મહેલમાં લાવવા હુકમ કરવો.

પ્રવેશ ૮ મો—મહેલ. પ્રહલાદનું આવવું. પાછળથી સુર્ય તથા સુલક્ષણાનું આવવું હીરણ્યકશીપુએ ખડગ લઈ મારવા તૈયાર થવું ને ત્હારો ઇશ્વર ક્યાં છે તે બતાવવા કહેવું. “ ઇશ્વર સર્વ વ્યાપક છે ” સ્થંભમાં છે તેવો જવાબ. ગુરુસામાં હીરણ્યકશીપુએ સ્થંભને લાત મારવી. વીળુએ નૃસીંહસ્વરૂપમાં પ્રગટ થઈ, શીવ વચનને અનુસરી હીરણ્યકશીપુનો સંહાર કરવો. પ્રહલાદની પોતાના પીતાને મોક્ષ આપવા માટે પ્રાર્થના. સુલક્ષણાના પોતાના હાથે વિપ્લુએ લગ્ન કરવું. તથા રાજ્યાસન આપવું. પ્રભુ ભક્તનો વિજય.

ત્રીજો અંક સમાપ્ત.

પાત્રોનાં નામ.

હીરણ્યકશીપુ.	દાનવપતી, પ્રહ્લાદનો પિતા.
ત્રીખરાસુર.	દાનવ મંત્રી.
ઈન્દ્રદમન. } દેવદમન. }	હીરણ્યાક્ષના પુત્રો, હીરણ્યકશીપુના ભત્રીજા.
પ્રહ્લાદ.	વીળખક્ત-હીરણ્યકશીપુનો પુત્ર (નાયક)
અર્મક. } શંક.	શંકરાચાર્યના શીષ્ય.
વરણશંકર.	દામ્ભીક બ્રાહ્મણ.
સુધાન્યદ્ર. } નલીનિકાન્ત. }	નીશાળીઆ.

સ્ત્રી પાત્રોનાં નામ.

સુરચી.	દાનવપતીની પટરાણી, પ્રહ્લાદની મા.
સુલક્ષ્ણા.	ત્રીખરાસુરની પુત્રી, (નાયિકા.)
	દાસી, દૈત્ય, સખીઓ, વારંગના વીગેરે.

વંદે માતરમ્.

જય ભારત.

શ્રી.

નવિન-વિનય.

પ્રહ્લાદ ચરિત્ર નાટકનાં ગાયનો.

સ્તુતિ.

સુત્રધાર તથા બાલીકાઓ-

ઓરમ્ શ્રી હરી થા સ્થાયક,
ત્રાતા દીગમ્બર તું સુખદાયક; ઓરમ્ શ્રી.
શાન્તીનાથ સુભાગ્ય પ્રકાશી,
આળ આ બાળનું ટાળ અવીનાશી,
સુખવાસી તું જગનાયક; ઓરમ્ શ્રી.
બ્રાન્તીને ટાળ તું-કષ્ટ નિવાર તું,
શાન્તી પ્રસાર તું-નષ્ટ વિદ્યાર તું;
ગુણધારી ગીરીધારી તું લાયક; ઓરમ્ શ્રી.
બળી મરતા લવ રણુ વિષે, ખડતાં દુઃખ મોઝાર;
લળી કરગરી વિનવું તને, તાર હવે કીરતાર.

નેપથ્યમાં—

એ—મને રામનું રામનું રામનું નામ ખ્યારું,
નામ છે ખ્યારું રે મને રહીઆળું.

એ.

બાળીકાઓ—

ધન્ય ભાગ્ય પુન્યશાળી જે પ્રભુ પ્રસન્ન કરે
ધન્ય ઉપાસી શ્રી અવીનાશી જગ-જશ-પ્રસરે

અહોહો ધન્ય તહને-અહાહા ધન્ય તેને—ધન્ય.

લલે દુઃખ પડે નવ લેશ ડરે, ધર્મ કાજ પતંગની પેઠ બળે
નવ ભક્તી તજી અન્ય ભાવ ધરે—કદી લાલચ લોભધકી ન ચળે
હરીજન મન દ્રેષ ધરે પણ નહિ તે લેશ ડરે—ધન્ય.

ખાંધી પથર પાણીમાં કો ધરશે, પ્રભુ પ્રેમ પ્રભાવે પ્રાણી તરશે
ઉની આંચ નહિ કદી કો કરશે જેની વનમાળી વારમાં વળશે
હુભાવે હરીજન હરજન જો હાથે તો માથે મોત કરે—ધન્ય.

પ્રહ્લાદ—

ગાયન ૧

એ—મને રામનું રામનું રામનું નામ ખ્યારું—એ.
નામ છે ખ્યારું રે, મને રહીઆળું— એ—મને.

ભોજન વિધવિધ લલે ખવરાવેરે
ભજન ભોજન વિષુ રૂચે નહિ ભાવે રે

સોને રૂપે રમવું છે અકારું અકારું રે અકારું—મને.

હેમના હીંચાળે દાસ દાસી ગુલાવે
 યશગીત ગાઈ ગાઈ રોજ રસમાં રમાડે
 હરીકીર્તન વીણ અંધારું અંધારું રે અંધારું એ મને.

પ્રહલાદ—

ગાયન ૨

વિરોધ કદી નવ કરીએ રે શ્રી હરી સંગે
 બળીયાશું બાથ નવ ભરીએ રે પડશે દુઃખ અંગે
 મલીન મટોડા પાપતણાથી પેટ કહો કેમ ભરીયે
 સાકર હીરા હરીભક્તીના વીરલા જન ગળીએ
 ધુમાડે બાથ નવ ભરીયે રે અણુધડના રંગ ઢંગે—વિરોધ.
 સાચો હરી શ્રી જગતમાં પિતા ભજે અવિનાશીને
 સુખવાસી કરશે શ્રી પતિ વળી ટાળશે ઉદાસીને
 ગર્વ મણીધર ગુણહીણો ગમશે તે સુખ વીકાશીને
 ડાચે દબાણા કંઈક રાણા જુઓ શાસ્ત્રે તપાસીને
 કરણાળુ એક કીરતાર—શરણ ચીત ધરીએ—રે ઉમંગે.

સુતક્ષણા—

ગાયન ૩

ગુરૂપદ પુણુ હું તો પ્રેમ ધારી
 આશીશ માગું સુતા છું તમારી—ગુરૂ.
 ગુરૂ જ્ઞાનનો માર્ગ બહાલે બતાવો સદગતિ દઈ શુભ પથે ચઢાવો
 શીખાવો સુનીતી—રીતી—ગુણવાળી ગુરૂ.

લડાવો અતિ લાડ હૃદયે રીઝાવો, ગુરૂ પ્રેમ પંથ ગુરૂનો બતાવો
ઉમળકા કરી હેત પીતાસુ જણાવો. ગુરૂ.

સુલક્ષણ—

ગાયન ૪

કેવો આ કામણુગારો

શો નવરો દી ઘડ્યો વિધિએ લલીત ચીત હરનારો—કેવો.

હસ ચતુર મન મોતી ચરતો

તન ઉપવન મન મંદીર ફરતો

કરતો ઘેલી રસવેલી હરતો ચિત્ત એ રહીઆળો—કેવો.

કોરું હૃદય મમ નયન ઇસારે

શામળીઓ શશી જ્યોત પ્રસારે

ધુતારે, ઠંગારે, છોગાળે ભારે કામણુ કરી હરી ગયો

દીલ એ જાહુ કરનારો—કેવો.

ગાયન ૫

આવો ચાર ઉડાવોને જહાર પ્રીતે પીયો સાચું સુધારસ પાન

એજ સંસારમાં સાર અપાર મોઝમઝામાં રહે ગુલતાન

કાણુ હવે પુછનાર નહિ હર દીલમાંહી લગાર

રમણી સુરંગ રમો ધરી અંગરમાં એવો પ્રીતે સકળ સાર

સુરનુર દાનવનું પુર ધર્મ આવો આપણો સાચો જાણુ

માન મદીરામાં રહ્યું સન્માન-પાને ગુલતાન
રહો મસ્તાન ગાઓ પ્રેમગાન ઉડાવો બસ અમન અમન

હોરણ્ય—

ગાયન ૬

ભુજા બળે બસ ભુમી ગજાવું
ત્રાડુ ઉરાડુ ગીરી નભમાં ઉછાળું—ભુજા.
કરી દેવતાની પુરી પાયમાલી
અમરવતી હું કરી નાખું ખાલી
દાનવ સત્તા સ્થાપી ધરાઉં—ભુજા.
મહા ભવ્ય ભુવનો કરું હું મશાલો
અનેક ઉપવન બનાવું મેદાનો
શાણા ગણાઉં પ્રભુ થઈ પુજાઉં—ભુજા

સુલક્ષણા—

ગાયન ૭

ઘેલી થઈ છું જોઈ પાતળીયા પ્રવીણા
ભુલી ગઈ છું જાન સાન જોઈ નગીના
વાંસે વાંસે ફરું થઈ પ્રેમઘેલી
રઠીઆળી મદન મુરત હૃદયે વસેલી
શાન્તી સહીશું રાખી રમણ રસ લીના-ઘેલી

સુલકિણા, પ્રદહાદ—

ગાયન ૮

દીલ માઈં હુઆય છે, ચિતડું ગભરાય છે આવું વદો ના રૂડા રાજવી
મનડું મુંઝાય છે ઉમીં ઉભરાય છે આવું વદો ના રૂડા રાજવી

કરે અર્પણ તન ઉપવન હું જાઉં વારી

બોલા શાકરસા શબ્દ શાણા શાન્તી ધારી

સાચી પ્રોતી તમારી-મને લક્તી ખ્યારી

વારી વારી વા'લાની વાણ જાઉં બલીહારી

આવો શાને શરમાવ છે ગુણીયલ ગભરાવ છે

લાવો દયો-રાખો કમલાજી. દીલ.

થઈ ઘેલી હું વાંસે ફરું પેખી રસીક વર પાતળા

રસવેલીને રસીયા કરો રસ પુર્ણ સુંદર શામળા

અલબેલી હું ના આપ બેલી ના બનો ઉછાંછળા

રસવેલી તરસી રસીક વીણ રેડો સુધા શાન્તિ બરા દીલ.

નિશાળોઆ—

ગાયન ૯

આવો આવો અદયા ડોળધાળુ દાર્મલીકની લેગા મળી બુલ ભાગીયે
કરી મુક્કા બાજી ખુબ રાજી રાજી થઈ પતરાજી કાઢી બુલ ભાગીયે

માર મારી આ પાંસળી ઉતારી

જ્ઞાન આધે શું મુકકો વિસ્તારી

મુકકો જવા દો મેં જખ મારી

પુરા શાસીની જોજો હું શીઆરી

(બસ બાપલા બસ હવે હદ થઈ જળ મારી ભુત કીધી
 વિદ્યા બળી ગઈ હવે જાઓ ચુપ થાઓ)
 દયો લાડુ જમો ખુબ ગાડુ ભરી પેટ ટાડુ થાતાં સુધી માગીયે
 આવો.

પ્રદહાદ—

ગાયન ૧૦

છે કરણહાર કીરતાર, મમતમાં મુર્ખ મરે-રે
 રીઝે જ્યાં જગદાધાર ભય કરી શું કરે-રે
 મુર્ખ આગીયાના મમતે શું દીનમણી ઝાંખો થાય
 વનપતિ રૂપ ખર ધરશે તદ્દપિ ભુંક્યાનું ન ભુલાય
 ગર્જના ગુણવીણ ક્યાં કરનાર-કાગડો હંસ નહિ થાનાર
 વાળ્યો વા નહિ વળેરે-છે કરણહાર.
 તન જોખન ધન જુઠી માયા જુઠી જગ જંજાળ
 ખખતર હરી-ભક્તીનાં ધરી ધુમો ભવ રણ મોઝાર
 શ્રી હરી ઉતારે પાર એક તે ભવસાગર આધાર
 છે સમર્થ સરજનહાર ગાળ્યો ઉદધી ના ગળેરે-છે કરણહાર.

ત્રીખર—

ગાયન ૧૧

મન માફે આનંદે ઉભરાય છે હરખાય છે
 ખુશામતીથી જગત જીતાય છે કામ થાય છે
 સ્વાર્થ તેથીજ સાચો સધાય છે

યુક્તી જુક્તીથી પાર પમાય છે
 બન્યા હવે વેવાઈ કરી સાચી સગાઈ
 ભાઈ પ્રપંચી પહેલાં પુજાય છે—મન.
 પેલાં સ્વાર્થ પછી વાત બીજી સાચી—(ઓહોહો)
 આપે દાન મુર્ખ લીખે પોતે યાચી
 માગે મીયાં મશાલા અડલા ચાહે દુશાલા
 કહો કેમ ખોટ પુરાય છે મન.

સુલલિષ્ઠા—

ગાયન ૧૨

મળે મનનો માન્યો ભરથાર રે હરી એ ક્યારે
 ભરૂંસે તારે ઉભી કીરતાર હવે તો તું તારે
 આશાના નાવ નેહ ઉદ્ધી ઝુકાવ્યાં
 લાવી કીનારે હરી તેં તો તરાવ્યા
 જળવળે જગત અધાર રે હુણે તે નારે—ભરૂંસે.
 ચંદન ખંડન થતાં વાસ પ્રસારે
 શીતળ છાંય વૃક્ષો સરખીજ દાળે
 નોધારાનો તું આધાર રે તારે આધારે—ભરૂંસે

ઈન્દ્રદમન—વરણશંકર— ગાયન ૧૩

રૂમઝૂમ કરતી ચીત હરતી રમણી પરવશ કરતી ગઈ, હેં ગઈ-હા ગઈ
 ચીત ચોંરી ગોરી નયન ઈસારે ફેરી કાળજી ગઈ હેં ગઈ-હા ગઈ

પ્રેમ કટારી મારી પ્યારી મહન અશ્વ ચમકાવી ગઈ છે ગઈ-હા ગઈ
 શુદ્ધ બુદ્ધ ગુમાવી મારી
 ચકીત થયો નીહાળી નારી
 મન હરનારી-ઓહો-કામભુગારી એ ધુતારી
 ત્રેમ બંધને બાંધી ગઈ સ્નેહ સાંકળે સકડી ગઈ, રમણમ

વરણશંકર—

ગાયન ૧૪

વાહ વાહ કમાણી કેવી જોઈ લેજો જોવા જેવી
 ધંતર મંતર ગપગોળા ફેંકી ધન મેળવનારી-વાહ.
 અક્કલની છે બલીહારી અક્કલ વીણુ છે લાચારી
 અકલ સાચી નક્કલ કાચી વિદ્યા જગ હગનારી
 લોળી હનીયાં ભરમાય ધુતારા ફાવી જાય
 અંતર લાળા હાથે માળા ઝટપટ ઝાલી લેવી-વાહ.
 વાહ બનીશું શેઠીઆ ચલાવી અકલ રેંટીયા
 ટળ્યા વેઠીઆ થઈ વેંટીઆ ખેડા સત્તાધારી

દેવતાઓ—

ગાયન ૧૫

પ્રગટ પરીબ્રહ્મ સ્વરૂપ સર્વ સ્થળે પ્રભુ આપનું
 કાલીદેવીવાશી અવિનાશી સ્થળ જળનાં ધામ વીરામનું—પ્ર.
 સાદ્યક છે જગનાયક લાયક વિદ્ય વિદ્યારક છે સુખદાયક
 દેતાં દેતાં નામ પડે નહિ દામ સાર ભણ્યું નામ આપનું—પ્ર.

અધમ ઉધારો પાતક ટાળો નામ ઉચ્ચારે દોષ નિવારો
 દાળો અમી છાંટા લવરણ માંદા નામ રટે સુખ ધામનું—પ્ર.

સુલક્ષણા—

ગાયન ૧૬

એ-સુધાકર ગુણ રતનાકર મોહન ના મળીઆ

મધુરા મોહન ના મળીઆ

દેવ દિવાકર પ્રેમપ્રભાકર પાતળીઆ વળીઆ

અરે ના પાતળીઆ વળીઆ

ઉર અકળાયે કાંઈ કાંઈ થાયે

મનની મુંઝામણ તે કોને કહેવાયે

જુરી જુરી મરૂં કયાં જઈને ઠરૂં મેઘ વિરહ ઢળીઆ

માથે મારા મેઘ વિરહ ઢળીઆ

શીતળ સુખકર ઉપવનની લે'ર

લેતાં વ્યાપે વપુમાં ચડે જોર

સખી વા'રે એવી શી વેળ પ્રેમના અજબ ફેર

ટાળ્યાં નહિ ટળીઆ—એ.

સુલક્ષણા તથા સાહેલીઓ—ગાયન ૧૭

પ્રેમઘેલી રે રસવેલી કરી કોને ખાવરી

અલઘેલી રે ગુણવેલી જાણાય કેમ ગાલરી

સમ છે સલુણી છુપાવે શીઠ ખડેન
 યેણુ ચતુર ચોરે ચોર્યું તુજ ચેન
 બાણું ના કંઠે બેન શું છે વળી
 વાહ વાહ બને શું અબાણુ બાણુ તુંજ શાણુ
 ત્રાહ રે અલી, અલબેલી કોણુ રસીક પ્રાણુ
 ચુપ, થા ના ચાવળા પ્રેમવેલી રે—

લક્ષ્મણ તથા સાહેલીઓ— ગાયન ૧૮

ગરબો.

હું તો હરખે પરોવતી હાર સાહ્યાબાને કાજ બીણું મોતીના
 સરી પડ્યો તુટ્યો શણુગાર વેરાણું મોતી સખી ચોકમાં
 નણુદી વીરામાં ચીત્ત મોતી ભેતી
 મોઘું શુભાંચું મારા મનનું મોતી
 લે લે સખી મોતી મોતી મારા આધાર, વેરાણું વીણી લે ચોકમાં
 સાખી.

ચાંદલીયા ઘડી થોભજે, ઉતાવળો શું થાય;
 વેચી મોતી વાલમા, ભેતાં તે ન જણાય.
 જડે નહિ જ્યોતિ વીના તે જરી લાવું દીવોભલું જગ્યા હું વળી
 ઉભો રહે કહું હું કરીગરી લણી લણી કહું છું કરી કરી
 મારા રસીયાનું રૂપ તુજ સમ શશી રે

હોત અલખેલા પડત પરવા ના કશી રે
 નથી શરી ગુણના બંડાર વેરાણાં મોતી સખી ચોકમાં
 સાખી.

ગાભરી ગોરી ગુણવતી, કરતી મન ઉચાટ;
 મંગાવ્યાં મેં તો સખી કે' મમ વાલમ માટ
 મેં તો મોંઘાં મુલ ખરચી મંગાવીયાં રે
 સલુણા કાળે મેં શ્રમ કરી શોધાવીયાં રે
 શુભાવી થઈ છું લાચાર, વીણી લે વેરાણાં ચોકમાં—હું તો.

પ્રશ્ન—

ગાયન ૧૯

એ—શામળીઆ સાચું તમારું નામ !
 રચીકર સુખકર શ્રી ધનશ્યામ—એ—શામળીઆ
 ગુણ ગોવીંદના ગાવા ગમે છે
 હરી લક્ષ્મીમાં મનડું મારું લમે છે
 વિવિધ વિષય ત્યાગી તુંમાં વિરમે છે
 રમે છે સદા તુંમાં સમજી વિરામ—એ—શામળીઆ

અગણીત ઉડગણ આલમાં, પણ તેથી શું થાય;
 શાન્તીકર શશીના વિના, કુસુદ તીમીર મીંચાય.

સુલક્ષ્ણા, પ્રદ્ધાન—

ગાયન ૨૦

રે—રસીક મધુર તુજ વાક્ય રસાળાં મુજ મન હરનારાં
 શોભે નવ નલગણુપતિ વણુ જ્યમ અગણીત નલ તારા
 તેમ આંધળો તમ દર્શન વિણુ થઈ રસીક ખ્યારા-રસીક
 પાતળીઆ પે'સાવું પ્રેમે પ્રિતી વરમાળા
 હસ્ત સ્વીકારો શાણા રાણા શરણે દ્યો દારા
 રે સુરતભુવન શણુગાર મધુરા રાજન રહીઆળા
 રે'હરી સ્મરણુમાં નીશદીન દીન મન રહેનારૂં બાળા
 ભજ તેથી મન શાન્તી વળશે સમશે ઉર જવાળા-રે હરી
 વિષય રૂપ આ જુઠ જગતમાં ધીગતા અંગારા
 સંત મહંત અનંત સિધાબ્યા અમર ન ટકનારા-રે-હરી
 રે કંઠાસાગર નટવર નાગર ભજ ભય હરનારા-રે-હરી

સુલક્ષ્ણા, ઇન્દ્રદમન—

ગાયન ૨૧

ઝટ જાઓ અહિંથી સીધાવો સુખેથી
 ડરાવો નહિ તલભાર ઝટ.
 રાજપતિ થઈ મને દગાવો
 કોને ભય વાક્યે લડકાવો
 બસ જાવો સીધાવો દુર થાવો
 છે તમને ધીક-ઠીક ઠીક

દુર થાઓ અહીંથી ગમાર—ઝટ.

થાય હવે તે જોયા કરજો

સુખે કરવાનું ભલે કરજો

અપમાન શું કરે માન, ધિક્કાર ન થ. નાદાન સુખ;

આખરે થવાની ખુવાર—ઝટ.

પ્રહલાદ—

ગાયન ૨૨

સમસ્યા નહિ જગદાધાર જગતમાં જોણે જન્મીને

ઉપાસ્યા નહીં અવીનાશીને ધીક્ક અકરમીને—સમસ્યા.

ભક્તોરૂપી સુધાતા પ્યાલા પામર નર દે છાંડી

વિષય અંધ ધધ વિષ પ્યાલાને દે મોઢે માંડી

અપયક્ષના અંગારે ધીકતા ધીક તે કુકરમીને—સમસ્યા.

ભલા ભુપ પંડીત પુરાણી કંઈક ગયા ચાલી

સીધાવ્યા બળવંત બહુ પણ કાળ મુખ ખાલી

ઝાલી લેશે જાણે નકી અરરર અધરમીને

ભગવંત ભરૂંસે સુખે સુશે હુઃખ ન સુકરમીને—સમસ્યા.

શુણીયલ—

ગાયન ૨૩

હહીતાને હુઃખ નવ કરીએ—

મીઠા જળની માંછલી નવ મુકે ખારા દરીએ—હહીતા.

પાળી પોષી બાળને, ઉછેરી ધરી ખ્યાર;
 જોડો જીવન જગતમાં, પ્રેમ વીનાતું અસાર.
 સુતા સ્વાસ્થ શીદ વીસરીયે—હુહિતા.
 પ્રેમ વિનાતું જીવન તે, જાણો એર સમાન;
 હુહિતા હુઃભવે સુજન જો, તો રૂઠે ભગવાન.
 હુઃખમાં રહે, કયમ તેમ કરીયે—હુહિતા.

સુલક્ષણા—

ગાયન ૨૪.

બાપુ-બહાલા-આ શું-બોલોરે, પીતુ ખ્યારા—બાપુજી
 આ શું બોલોરે.

બોલીને શું બાળો બાળા બીચારી, નીતી રીતી વીસારી—બાપુ.
 કન્યા મુકો શીદ કુવે ઉતારી, પાળી પોષી હાથ.
 પાળી મુકો પછી પોતે પીતા તો, અનાથનો કોણ નાથ
 પ્રીતી કાંટા જે ઉંડાં ઉતરીયા, ખેંચ્યા તે ન ખેંચાય
 પ્રેમ પાંખો વીના પંખીણી ભટકે ક્યાં? જુરીજુરી પાડે કાય—બાપુ
 અનગળ દ્રવ્ય હીરા મોતી હારો, વૈભવથી શું વળનાર
 પ્રેમ ઉપાસીને પ્રેમ વીના જાણો સુખ-સઘળાં શુન્યદાર—બાપુ

કુંભાર તથા સાધુએ— ગાયન ૨૫.

ભજે ભાવે નામ સીતારામનું.

આવો સંતો નામ દ્યો ભગવાનનું—ભજે.

ભવનિધીમાં તેજ તારે, પાર પ્રભુજી તો ઉતારે

એ-આધારે કાણુ મારે-સાચું જગમાં નામ સીતારામનું

માયાને મમતામાં મોહી આયુષ જોડો તું ખોઈ

સાચી વીધા જાણી ન જોઈ, હવે મરતો મીથ્યા રોઈ,

હવે આંસુ નાંખ લોહી-ભુંડા અવસર વીત્યો હવે

શા કામનું—ભજે.

પ્રહ્લાદ—

ગાયન ૨૬.

ગુણ ગાવું તમારા ગોપાળ

અચીત આ ચીત નીત્ય તુજ પ્રીત પરોનાર

દાસ સદા શરણે છું તારે

રમે પ્રેમ તુજ, મનમાં મારે

ઉગારે તું તારે તારે છું આધારે

વશ્યા મનમાંહી મોરાર—ગુણ.

અકળકળા નવ કોથી કળાયે

સુરીજન મુનીજન ગોથાં ખાએ

પારપમાયે ન શોધાયે ભવ માંહે લીલા તમારી અપાર—ગુણ.

મારો ભલો બાળો મને બળવા પિતા તૈયાર છું
 દાટો ભલો જીવતો ડુબાડો દમજો સુખે તૈયાર છું

+ + + +

પ્રાણની પરવા નથી મરતા રટીશ હું રામને
 આપદા દર્ધ અંત આણો પણ સ્મરીશ ભગવાનને

+ + + +

રામની છે હામ શાને ખીક બતાવો આવડી
 સુખે કરો જે થાય તે વીસરીશ નહિ હરી પા થડી

+ + + +

ઇંદ્રદમન—

ગાયન ૨૭.

વાહવાહ હવે આ ફકકડ વરરાજા બનવાના
 લગ્ને મહાલી અકકડ ચાલી ફકકડ થઈ ફરવાના—વાહ.
 વાહવાહ વગડાવું વાળું પડાવું ઘેબર ખાળું
 સારા શહેરે ઘેરે ઘેરે નોતરીયા ફરવાના—વાહ.
 બસબસ રસભીના રહીશું ગોરીના ગુણને ગાઈશું
 પરણી રમણી એ મનહરણી મન ધાર્યું કરવાના
 ડહા ડમરા લોગી ભમરા થઈ ડગલું ભરવાના—વાહ.

પ્રદહાદ—

ગાયન ૨૮.

માણ રહો ના જરી—

મૃત્તિ હશે એવી શ્રી હરીની
કરે શીદ કદપાંત, માણ થાવો શાન્ત
કરશે હરી તે ખરી—માણ.

મારા સમ માણ તમે ના રૂવો

ઉના આંસુ હસા હેતે હુવો

ધન્ય દીવસ ભલે નાંખે દળી

પ્રભુને કાળે આળે જાઉં મરી—

મૃત્તિ.

હોલો હું માતા અવીનાશી આધારે

મારે ઉગારે ધરણીધર જે ધારે

છાના રહો વીનવું હું કરગરી

મૃત્તિ હશે એવી શ્રી હરીની—માણ.

+ + + +

માતા મને મારે ભલે ખાળે પિતા અંગારમાં

એલી થશે શ્રી રામણ વળશે વિભુ જટ વહારમાં

+ + + +

લખ્યા લલાટે લેખ વિધીએ ટાળીયા નવ તે દળે

રાખે સીતાપતિ રામ તે માર્યા નહીં કોથી મરે

લક્ષ્મી-વીણુ—

ગાયન ૨૬.

પુણુ પ્રેમ ધારી પ્યારા પાતળીયા છે પ્રવીણા મારા
 કમળા તું મુજ જીવનવેલી, કંઠે વળેલી રહે અલખેલી
 કમળાના કાન્ત પ્રભુ પ્યારા ખેલી નાથ કરે નહીં ન્યારા—પુણુ.
 રસીક હૃદય રસીકા તુંમાં ભમે છે
 જમર કમળશું જ્યમ રસમાં રમે છે
 ત્યમ મન મમ મધુરી તુંમાં વિરમે છે
 વાંડે ના શરમાવો જાઓના ઉડવો હું તો શણે દીનદારા—પુણુ.

પ્રહ્લાદ—

ગાયન ૩૦.

ધનશ્યામ પ્રભુ ઝટ આવો
 ઉભો ભરંસે હું વનમાળી
 ભક્તી કરે ટેક ધારી તમારી
 બળતામાંથી બચાવો—અરે.
 દાનવ હણી રીશુને હરખાશે
 જુગજીવન જગમાં તમ પત જાશે
 જપશે નહિ (કો) જો નહિ નિભાવો—અરે.
 નાથ નિરંજન કરૂણાસાગર
 કમળાપતિ દીન છું તમ આગળ
 બીડલંજન લયહર કહાવો—અરે.

અંક ત્રીજો.

પ્રવહાદ—(નેપથ્યમાં) ગાયન ૩૧.

રામની માળા હરીના નામની માળા
 ભજન ભગવંતનું છે ભાવતું સત્ય હરી માળા
 સંસાર સુકારણુ વિષે વિશ્રામ હરીના નામનો
 બળતાં જળી મરતાં ભવે આધાર રૂડા રામનો
 સત્ય હરી માળા

+ + + +

વિષયમાં તું અંધ થઈ જતું શીદ જ્યોતી જળે
 કનક સરખી પાંખમાં કાળાશ શીદ હાથે ભરે
 સત્ય હરી માળા

સત્ય છાંડી તું અસત્યે બાપલા શીદ સંચરે
 હીમ નહિ વળી હેમ નહિ પણ આગના ભડકા બળે
 પટકાઈ શીદ પાવક પરે—હાથે અભાગી તું મરે
 સત્ય હરી માળા—એ રામની.

જેને સ્થાય કીરતારની ત્યાં કોઈ શું કરનાર છે
 ચાહો મમતમાં મારવા કોંતુ ના તે મરનાર છે

+ + + +

અરેરે તાતજી મારા શ્રદ્ધા ન શું હૃદયે ધરે
 શંકા ગ્રહી નિચ નર વચનમાં હાથે ઉપાધી શું કરે

તમારા જે આજ તે કાલે નહી રહેનાર છે
જાશે તમે તો ખોટ આખર બાળને પડનાર છે
સ્વાથી દુરીજન સઘલા ખુશામત કરનાર છે
તેમને નહીં કાંઈ પણ ફલ આપને મલનાર છે

સુલક્ષણા—

ગાયન ૩૨.

અરે વાલીડા, મોહન મીઠડા, મધુરા રાજ હવે ક્યાં મળે ?
દરશ ખ્યાસી થઈ દાસી, ઉદાસી રહી હવે ટળવળે
બ્રમર બ્રાંતિ તમે હરનાર, પીયુષ મીઠડા સુધા ભરનાર
આવો—આવો ખ્યારા, દર્શ દીલદાર ઘો દીલ ઠરે—

+

+

+

+

કુર પ્રીતીવશ થઈ નવ જાણુતી, અશ્રુ સારવાનું
પ્રીતીને વળી બળી દઈ, રૂધીર અશ્રુનું—દીલડું બાળવાનું
ત્યાગી થઈ તુજ કારણે, ખાક સારી દીલ બળતાપરે
વેરાગણુ વિલેગણુ થઈ, વાંસે હવે ફરતી ફરે
હવે નથી આશ, જીવન અલીલાષ, હૃદયપડમાં પીયુ વિણુરે
બતાવો કોઈ—સતાવો શું, દયા તો ખાઓ દુઃખી હું પરે
કહો ક્યાં છે—બતાવોને, મધુરા ક્યાં મને એ મળે—અરે.

હશે શું ઘડયા જગતનાથે, જન હૃદયે કુરતાથી બરેલાં
નાના કીંતુ સત્ય હશે છુપું, શાણથી હશે તે કરેલાં

વિના શક્તિ ઇલાજેની, દયા તો દુઃખ માત્ર છે
કીંતુ દયાના અશ્રુમાં, ઉડી કઈ મીઠાશ છે (કલાપી).

મુલદશુ—

ગાયન ૩૩

હું તો વેરાગી, થઈ દુઃખીઆરી, બહુલાની વાંસે વિભેગી રહી
સદાની ઉદાસી, બની વનવાસી, ત્રાસી અવિનાશી ગઈ.

બહુલા અમારા હેત કટકા, ઉમળકાબર ઉપજતા
તનમન જીવન અરપણુ કર્યું, સૌ તે ગયું શુણીયલ જતાં
સૌભાગ્યના આધાર સ્વામિ અબળાતણું અમ જીવન એ
ગયું સૌ ગયું નિર્મ્યું થયું, રહી ખાક દપટી બદનને—હું તો.

વરણશંકર—

ગાયન ૩૪

હું તો રાજી રાજી થાઉં, કાલ આવશે મહારી વહુ
વાત કોઈને ન કહું આ તો છાની છપની
કાંઈ અટંગટ શ્લોક ભણી સમજાવીએ
કાંઈ લાકડે માંકડુ, સાચું ખોટું વળગાડીએ
વાટે જતાં એક વાક્ય કહી ચુકતીથી વાત કલાવીએ
લેંસના ભાઈ ભાગવત ભણે અક્ષલ બહાદુર બહુ—હું.
સમયને છે માન, સમય સાચો જાણુ
મુખે તે વિદ્વાન, વિદ્વાનને ન માન
સમય સાધી શાણપણથી તાકડો સાધી લઉં—હું તો.

પ્રકાશ—

ગાયન ૩૫

અંત સમય આવીયો, અવિનાશી, ત્રાસી પોકારું નાથ આવો

સગા સંબંધી મહારા, તાતને માત ખ્યારા

નથી કોઈ આપવિણુ શામળા સગું વિચારી

હારી કહું નાથ આવો—અંત.

અવસર વીતી જશે, શીશુ કાય સ્વામિ છેદાશે

હરખાશે મંદમતિ મારશે, પ્રભુ પધારો

અવિનાશી આવો આવો—અંત.

વિશ્વાસે બાળ ખીચારો. ઉભો પીતા આપ વિચારો

અવધારો અંતર અરજી, હરજીવન જટ સ્વિકારો

નોધારાના નાથ આવો—અંત.

પ્રકાશ—

ગાયન ૩૬

વસીયા હૃદયમાં રામજી, ટાળ્યા અરે નવ તે ટળે

નવ તે ટળે, નવ નિકળે, ખુખારતાં નવ નિસરે—વસીયા.

ભલે કાય કાંચનવરણી કપાયે

ભલે જીવ મહારો પીડા પામી જાયે

અતિશે દુઃખે દેહ જીવતાં દટાયે

હળી દુઃખથી શુ ાવલુ વિસરાયે

આશને અલીલાપ છે, વિશ્વાસ વિભુવર પરે

મહુના પ્રભાવે પહાડથી ફેંકે તથાપી ઉગરે
જન ઉગરે, નવ તે મરે, હરી અહરનીશ ચીતમાં ધરે—વસીયા.

વરણશંકર—

ગાયન ૩૭

લટકાળી, રંગીલી હું રૂપાળી
આલી ચટકમટક ચાલે બની નખરાળી—લટકાળી.
અંધ દોષી વિષયાંધ વિશ્વમાં ભમતા મળ્યા
મહારા સરખા ધુતારા કાવ્યા દળદળ ટળ્યા
આંખલડી, વાંકલડી, જો જો મુખ મટકો
કામણુગારી, બની મદવાળી—લટકાળી.
હસીને જોલાવું, અલખેલા રીઝાવું
ગાથ ભીડી નાથજીને નયને નચાવું
ઠહાલો મટી થાઉં હવે વાલણી વાલી—લટકાળી.

ઈન્દ્રદમન-વરણશંકર— ગાયન ૩૮

આવો જોલો, ઘુંધટપટ જોલો હસી હસી જોલો
રસીકડી આવોને

દીધું દીલસર આ દીસ, હવે અર્પણ તમને
વારે જોળા ઠગારા, ઠગો ના અમને
(શું ઠગુંધું ?) હાસ્તો ! કેમ ?)

જુઓ પ્રેમની નીશાની, ના આપી છાની

છળીલા વાણીમાં લોભાવો તેમ—આવો
 જાન માંગો તો જાણુ છે કુરખાન
 હાર હૈયાનો દઉં પ્રીયા પ્રીતી એધાણુ
 હાર હૈયાના કહું, દિલદાર દીલ દઉં
 વગર મુલે વેચાઈ, પરાણે પરાધીન થાઉ—આવો.

મુલક્ષણા—

ગાયન ૩૯

મીઠડી ફાયલડી ખાલી કરે શું ટહુકાર
 આંખા ડાળે ચઢી, ઉંચે ચઢી જરી
 કહે કાંઈ સલુણાની બાળ—મીઠડી.
 સજની સલુણા હશે અહિંથી સાંચર્યા
 બેનડી હશે તુંથી વાતોમાં વળ્યા
 દયાળુ ભોળા છે મા'રા મોહન પ્રાણુધાર
 ખગર અંતર વાટે જતાં સૌની પુછનાર—કહે—મીઠડી.

+ + + +

ગિરી વૃક્ષ છે ઉંચા અમોથી ગગનને ચુમી રહ્યા
 હૈડાં કરો શીઘ્ર કુર ઘાડાં બોલો નમેરા શું થયા
 જડ દીસતા ચૈતન્ય સશી, આકાશમાં ફરતો ફરે
 કહે ક્યાં જુવે ઝટ કે' હરી, મમ શામળા ક્યાં સાંચરે

દુઃખી દીનતાણા પોકાર ધરી હૃદય શું ના લગાર
કુર થાવો શું હું તો નોધાર દયા ખાઓ દુઃખીની
આવાર—મીઠી.

+ + + +
જોયું જગતમાં જોઈને, પ્રણયમાં બહુ દુઃખ છે
પ્રણય તો બહાલું ખરું, પણ મૃત્યુ મધુરું સુખ છે

મુલકણા—

ગાયન ૪૦

વિશ્વાસ ધરી હરી વચને ખાળા હું ખીચારી
ભરજંગલમાં રખડી અથડી બની બહુ દુઃખીઆરી—વિશ્વાસ
આશા લહી વિશ્વાસમાં—નિરાશ વાદળ પડ વિષે
ઝળકે જરી જ્યમ વિજળી ત્યમ તેજ આશાનું દીસે
આશા અરે ઓ કૂર આશા તુજ આશમાં નિરાશ થઈ
મોહન મધુરા ના મળ્યા—જીવનતાણી વૃત્તી ગઈ
પ્રભુજી કરગરું પોકારી વિનવે વિભુવર નોધારી
મોરારી—થાઓ સ્થાયકારી—બની.

પ્રલોક—મુલકણા,—

ગાયન ૪૧

શાણી—સ્વીકારી—જોઈ પ્રીતી તમારી
અલબેલા શું બેલી બતાવે

ચાંપી સુભાગી કરો હૈયે અનુરાગી
 ત્યાગી શંકા સલુણી હયે લા'વો
 હવે હું છું તમારો સદા સાથી રહેનારો
 સુખદુઃખનો હું ભાગી લલીત લગની છે લાગી
 વાણી શાણી મધુરી શાને થાયે અધીરી
 સ્નેહદાવો સુખેથી ખળવો
 પ્રેમ પથે પધારો સુખેથી સીધારો
 આશને ઉલ્લાસ-હતી ઉરમાં અભિલાષ
 પુર્ણ પામી મનગમતા હું બાવો.

વિનય વિનય જય જગમાં વિનય છે
 નહિં ભય જરી નિતી પ્રીતીનો વિનય છે
 યશ નભ માંહી-છાયે ભક્તીનો વિનય થાયે
 મંગળ પ્રસંગ સદા વસે જ્યાં વિનય છે
 હર હરી સુખ કરી ત્રિભુવન વિદ્ય કરી
 લક્ષ ભક્તિમાંથી તેનો વિશ્વમાં વિનય છે

સમાપ્ત.

છ વખત ! મહિનામાં છ વખત !

શાનોતેજક.

૫, ૧૦, ૧૫, ૨૦, ૨૫ અને ૩૦ તારીખે

મગટ થાય છે. લવાજમ ફક્ત

રૂ. ૨ (પોસ્ટેજ ૧-૨-૦ જુદું.)

ભણેલી સ્ત્રીઓ માટે ૦-૮-૦ ઓછા.

બેઉ ભેટ તૈયાર છે !

(૧) સંસાર સુખસાધન અને (૨) રંગ

રસાયણ વિદ્યા.

જાતે કે મનીઓર્ડર દ્વારા લવાજમ
જારી અથવા વી. પી. થી ભેટનાં પુસ્તકો મગા-
વી ગ્રાહક તરીકે જલ્દી નામ નોંધાવો.

મંત્ર, જંત્ર, તંત્ર અને જાદુઈ
વિધાનું.

ગુજરાતી ભાષાનું માનીતું
માસીક.

જાદુગર.

વાર્ષીક લવાજમ સવા રૂપીઆ.
દપાલ અર્થનો બીજાનો મોકલનારને
નમુનો મફત.

જાદુગર માસીકપત્રની હોકીસ.
રીચીરોડ-અમદાવાદ.

